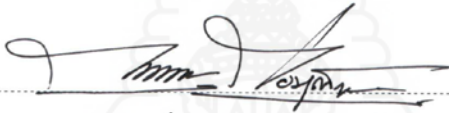
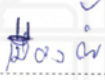

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญา: ศึกษาเฉพาะคำศัพท์ นิยาม
และการตีความทางกฎหมาย
ชื่อและนามสกุล นายสรวุฒิ เกษมสุข
วิชาเอก กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ
2. อาจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.กฤษฎากร ว่องวุฒิกุล)

 .....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต)

.....ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิชัย)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญา : ศึกษาเฉพาะคำศัพท์ นิยาม และการตีความ
ทางกฎหมาย

ผู้วิจัย นายสรุวุฒิ เกษมสุข รหัสนักศึกษา 2584001701 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ (2) อาจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำศัพท์และความหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิตในทางสังคม กฎหมาย และการแพทย์การใช้คำศัพท์ นิยาม การใช้และตีความทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญาของไทยและต่างประเทศเพื่อเสนอแนวทางการใช้คำศัพท์ นิยาม แนวทางการใช้และตีความทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดปกติทางจิตในทางกฎหมายอาญา รวมถึงแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิต

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยเอกสารจากหนังสือ ตำรา บทบัญญัติกฎหมายแห่งรัฐ คำพิพากษา วิทยานิพนธ์ทางกฎหมาย บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางกฎหมายและทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิต ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ผลการวิจัยพบว่า คำศัพท์ที่สำคัญในกฎหมายอาญาของไทยที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญาของไทย ได้แก่ “วิกลจริต” หมายถึง การมีความสามารถในทางกฎหมายที่บกพร่องไม่สมบูรณ์เนื่องจากความผิดปกติทางจิต “โรคจิต” หมายถึง อาการของโรคจิตในทางจิตเวชศาสตร์ “จิตบกพร่อง” หมายถึง ความผิดปกติทางจิตที่เกิดจากความผิดปกติทางสมองและระบบประสาท และ “จิตฟั่นเฟือน” หมายถึง ความผิดปกติทางจิตอื่น ๆ นอกเหนือจากสองประเภทข้างต้น นิยามของความผิดปกติทางจิตในทางกฎหมายอาญาหมายถึง ความสามารถในการรู้ผิดชอบหรือความสามารถในการบังคับตนเองที่บกพร่องไม่สมบูรณ์เนื่องจากมีความผิดปกติทางจิต การตีความว่าเป็นความผิดปกติทางจิตหรือไม่ในทางกฎหมายอาญา ใช้ความเชื่อทางสังคม พยานหลักฐาน ประกอบกับหลักเหตุผลในทางกฎหมายและใช้หลักการพิสูจน์เจตนาจากความสามารถในการรู้ผิดชอบและความสามารถในการบังคับตนเองการวิจัยนี้มีข้อเสนอว่าในกฎหมายอาญาควรใช้คำที่มีความหมายถึงความผิดปกติทางจิตเพียงแบบเดียว ควรใช้นิยามของความผิดปกติทางจิตตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 แต่ไม่ควรรวมไปถึงความผิดปกติทางจิตที่เกิดจากสารเสพติด ความรับผิดชอบทางอาญาควรพิจารณาจากความสามารถโดยรวมในการแสดงเจตนาของผู้ที่มีความผิดปกติทางจิตและควรนำวิธีการอื่นที่เหมาะสมมาใช้เสริมหรือทดแทนโทษทางอาญา โดยเฉพาะการบำบัดรักษาอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ ความผิดปกติทางจิต วิกลจริต โรคจิต จิตบกพร่อง จิตฟั่นเฟือน กฎหมายอาญา

Thesis title: Mental Disorder in Criminal law: Terminology, Definitions and Interpretations

Researcher: Mr. Sorawut Kasemsuk; **ID:** 2584001701; **Degree:** Master of Laws

Thesis advisors: (1) Dr. Wanwipa Muangtham; (2) Dr. Supatra Phanwichit;

Academic year: 2017

Abstract

This research aims to study vocabulary and meanings in society, law and medicine related to mental disorders, to study the terminology, definitions and legal interpretations of mental disorders in Thai and foreign law, to propose guidelines for the use of terminology, definitions, and legal interpretations of mental disorders in criminal law. Moreover, this research aims to propose guidelines to amend the Criminal Code in relation to mental disorders.

The method of this study is a qualitative research and a documentary research by analyzing the documents from provisions of law, court judgments, textbooks, books, scholarly documents, research papers and others related information.

The research found that the key words in Thai criminal law related to mental disorders include “Wikoncharit” or “Insanity” means incomplete legal capacity due to mental disorders. “Rokchit” refers to the psychosis symptom in psychiatry, “Chit Bokphrong” refers to mental disorders caused by neurological disorders and “Chit Fanfuean” refers to other mental disorders other than the two types above. The definition of the mental disorder in the Thai criminal law refers to the defective or incomplete ability in conscience or self-control due to mental disorders. The criminal law defines mental disorder based on social beliefs, evidence, and legal reasons. Further, the criminal intention proving is based on ability in conscience and self-control. This research suggests that the criminal law should use the only one legal term to refer to all mental disorders. The definition of mental disorder in the Thai criminal law should be used in accordance with the Mental Health Act BE 2551 but should not include substance-related disorder. Criminal liability should be considered by the overall ability to show the criminal intention of the mental disorder person. Other appropriate means should be used to supplement or replace the usual criminal penalties, including to emphasis on proper medical treatment.

Keywords: Mental Disorders, Insanity, Mental Illness, Mental Retardation, Mental Illness, Criminal Law

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือแนะนำของ อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นตรวจสอบ และแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.กฤษฎากร ว่องวุฒิภูทิต ที่กรุณาให้เกียรติเป็น ประธาน โดยมีอาจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต เป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณา ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และอาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ ที่ให้ คำปรึกษาแนะนำในทุกๆ ด้าน ตลอดจนรวมถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่านที่ให้ความสะดวกด้านอำนวยความสะดวก และประสานงาน ในการทำวิทยานิพนธ์ให้ผู้เขียนตลอด มาตลอดจนค้นคว้าหาข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายนี้ผู้เขียนขอโน้มรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อยู่ในสากลโลก บิศา มารดา ครอบครัวตลอดจนผู้เขียนหนังสือ และบทความต่างๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้เขียนจนสามารถให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สรุติ เกษมสุข

มิถุนายน 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	10
3. กรอบแนวคิดการวิจัย	10
4. สมมติฐานการวิจัย	11
5. ขอบเขตของการวิจัย	12
6. นิยามศัพท์เฉพาะ	12
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
8. ระเบียบวิธีวิจัย	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	14
1. ความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความปกติและความผิดปกติ	14
1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องความปกติในทางสังคม	15
1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องความปกติในทางการแพทย์และสาธารณสุข	16
1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องความปกติในทางจิตวิทยาและจิตเวชศาสตร์	18
2. ความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิต	21
2.1 ความผิดปกติทางจิตในเชิงประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม	22
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของความผิดปกติทางจิต	28
2.3 แนวคิดของความผิดปกติทางจิตตามโครงสร้างแบบกายจิตสังคม	30
2.4 การวินิจฉัยและจำแนกประเภทของความผิดปกติทางจิต	31
2.5 ความผิดปกติทางจิตกับการกระทำผิดทางอาญา	67
2.5.1 ความผิดปกติทางจิตกับพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง	68
2.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความผิดปกติทางจิตกับการกระทำผิดทางอาญา	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5.3 ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาของผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต.....	71
2.5.4 ความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต.....	71
2.5.5 แนวคิดเรื่องสาเหตุของการกระทำความผิดทางอาญา ของผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต.....	73
3. ความผิดปกติทางจิตกับกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	70
3.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต.....	70
3.2 ความผิดปกติทางจิตกับความรู้ผิดชอบ.....	80
3.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต.....	81
3.4 ความผิดปกติทางจิตกับความสามารถในการต่อสู้คดี.....	85
3.5 ความผิดปกติทางจิตกับการพิจารณาพิพากษาคดี.....	87
4. การตีความทางกฎหมาย.....	88
4.1 แนวคิดและทฤษฎีในการตีความกฎหมายอาญา.....	89
4.1.1 การตีความกฎหมายอาญาในระบบกฎหมายซีวิลลอว์.....	89
4.1.2 การตีความกฎหมายอาญาในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์.....	91
4.2 การตีความกฎหมายอาญาในกฎหมายไทย.....	93
บทที่ 3 คำศัพท์ นิยาม และการตีความความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญาของไทยและกฎหมาย ต่างประเทศ.....	100
1. คำศัพท์ นิยาม และการตีความความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญาของไทย.....	100
1.1 คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิตในกฎหมายไทย.....	101
1.2 นิยามและความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิต ในกฎหมายไทย.....	106
1.3 การตีความทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญาของไทย.....	113
2. คำศัพท์ นิยาม และการตีความความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญาต่างประเทศ.....	116
2.1 ประเทศอังกฤษ.....	117
2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	129
2.3 ประเทศเยอรมนี.....	140
2.4 ประเทศญี่ปุ่น.....	145

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 วิเคราะห์ผลการศึกษา.....	153
1. แนวคิดของความผิดปกติทางจิตในทางกฎหมาย.....	154
2. คำศัพท์เกี่ยวกับความผิดปกติทางจิตในทางกฎหมาย.....	159
3. นิยามของความผิดปกติทางจิตในทางกฎหมาย.....	161
3.1 แนวทางในการกำหนดนิยามของความผิดปกติทางจิตในกฎหมายทั่วไป.....	162
3.2 แนวทางการกำหนดนิยามของความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญา.....	166
3.3 วิเคราะห์การใช้คำศัพท์และนิยามความผิดปกติทางจิต ในกฎหมายอาญาของไทย.....	167
3.4 วิเคราะห์การใช้คำศัพท์และนิยามความผิดปกติทางจิต ในพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551.....	172
4. การตีความความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญาของไทย.....	175
4.1 แนวทางการตีความความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญาของไทย.....	175
4.2 แนวทางการพิจารณาผลทางกฎหมายของความผิดปกติทางจิต ในทางกฎหมายอาญา.....	187
4.3 แนวคิดในการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65.....	198
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	202
1. สรุปผลการวิจัย.....	203
2. ข้อเสนอแนะ.....	212
บรรณานุกรม.....	215
ประวัติผู้วิจัย.....	225

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 การใช้คำที่ระบุถึงความผิดปกติทางจิตในคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65.....	112
ตารางที่ 3.2 ข้อเท็จจริงในคดีเกี่ยวกับความผิดปกติทางจิตที่ศาลนำมาพิจารณา	115
ตารางที่ 3.3 ผลการพิจารณาความรู้ผิดชอบหรือควบคุมตนเองในคดี.....	115
ตารางที่ 4.1 ความแตกต่างระหว่างแนวคิดเกี่ยวกับความผิดปกติทางจิตทางกฎหมาย ทาง การแพทย์ และทางสังคม.....	157

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	10
ภาพที่ 4.1 กลุ่มแนวคิดของความผิดปกติทางจิต.....	155
ภาพที่ 4.2 กรอบแนวคิดของความผิดปกติทางจิต.....	156
ภาพที่ 4.3 แนวทางในการพิจารณาความผิดปกติทางจิตในทางกฎหมาย.....	185

